

Eksport af gamle milesten?

På rute 14 mellem Roskilde og Ringsted er der i forsommeren 2011 genopstillet 2 kvartmilesten på deres oprindelige plads. Dette er sket i tilknytning til et større vejarbejde i Osted. Begge sten har i en årrække været opbevaret på det gamle Roskilde amts materielplads i Roskilde, som Vejdirektoratet i dag administrerer. Den ene af stenene ved vi en del om – derfor denne historie.

Civilingeniør Viggo Launbjerg, Espergærde
Medlem af DVS's milestensgruppe
vlaunbjerg@mail.tele.dk

Hovedlandevejen København – Korsør blev anlagt i perioden 1770 - 1792. Første etape var strækningen København – Roskilde, som udførtes 1770 - 1776. Resten af vejen til Korsør blev anlagt 1779 - 1792.

Milesten langs vejen

Langs hovedlandevejene blev der på Sjælland opstillet hel- og halvmilesten udført som slanke marmorobelisker smykket med kongekrone, kongens initialer (F V eller C VII), afstandsangivelse i mil fra København, samt et posthorn. Prisen for postforsendelser på den tid var afstandsafhængig og postvæsenet derfor meget interesseret i opstillingen af milepæle.

Sammen med hel- og halvmilestenene i marmor blev der også opstillet kvartmilesten af granit i form af groft tilhuggede steler med de kongelige initialer og en mileangivelse. Over for Osted Kro står en kvartmilesten – 5 $\frac{3}{4}$ mil – af denne type med C VII som kongelige initialer, og den er opstillet omkring 1790.

Arkitekten Ejvind Draiby (1916 - 96) registrerede i perioden 1931 - 1960 de fleste af landets milesten, men hans værk "Gamle Danske Milepæle" blev først i 1990 trykt og udgivet af Skov- og Naturstyrelsen. På figur 1 er vist et foto, taget af Draiby ca. 1930.

Da Draiby i efteråret 1961 passerede Osted, så han, at stenen var gravet op og sat til salg. Ejeren var efter en henvendelse til amtet blevet bekræftet i, at stenen var hans.

En amerikansk dame var meget interesseret i at købe stenen, men havde ikke budt

tilstrækkeligt (endnu!!). Hvis det ikke lykkedes ejeren at sælge stenen, ville han bruge den som sokkel for et havebord.

På dette tidspunkt var man ved at lægge sidste hånd på fredningen af alle milesten i landet, så Draiby skrev straks til Nationalmuseet, som derefter forespurgte Roskilde amts vejinspektorat om ejerforholdet for stenen.

Vejinspektoratet undersøgte omgående sagen og kunne oplyse, at stenen mindst 40 år tidligere (altså før 1921) var blevet afgivet – eller solgt – til den nuværende ejers far eller bedstefar. Amtet havde nu sikret sig forkøbsret til stenen og agtede efter købet at genopstille stenen på dens gamle plads ved hovedlandevejen.

50 år lang "ferie"

På en forespørgsel 12 år senere – i 1973 – oplyste amtsvejinspektoratet, at stenen befandt sig i deres varetægt – nemlig på amtets materielplads i Roskilde. Dette fortæller, at

kvartmilestenen i 50 år fra 1961 - 2011 har stået på materialpladsen.

Gennem et samarbejde med Dansk Vejhistorisk Selskabs milestensgruppe fandt Vejdirektoratet ud af at genplacere kvartmilestenen som led i den ombygning af landevejen gennem Osted by, som nu er afsluttet, og stenen står nu igen – som vist på figur 2 – på sin gamle plads over for kroen.

På materielpladsen i Roskilde stod også en tilsvarende kvartmilesten, nemlig en 4 $\frac{3}{4}$ milesten muligvis fra samme vejstrækning. Denne sten er også blevet genopstillet på sin gamle plads, lidt nord for broen over jernbanen. ■

